

Plek waar Nijboer, Oosterveen en Schipper zijn omgekomen.

‘Gevallen door het geweld des vijands’, staat er op de grafsteen van Gerrit Willem Nijboer. ‘In gehoorzaamheid aan God gaf hij met volle overgave zijn leven voor land en volk’. Wie was deze man, 27 jaar nog maar, die in de laatste dagen van de Tweede Wereldoorlog zijn idealen nog met zijn leven moest betalen? Gerrit Willem Nijboer woonde in Beerze op nummer K 6, thans Marsdijk 9. Voor het begin van de oorlog was hij als dienstplichtig militair opgeroepen in het kader van de mobilisatie en werd hij gelegerd in Vught. Gerrit Willem woonde op het ouderlijk huis, onder hetzelfde dak als zijn oudere broer en schoonzus. Zijn ouders waren in 1945 beiden al overleden. Hij was verloofd met Johanna Jaspers uit Beerzerveld. Waarschijnlijk was zijn militaire ervaring samen met zijn vaste overtuiging dat het onrecht bestreden moet worden de reden dat hij bij het gewapend verzet betrokken raakte. Hoe hij de oorlogsperiode heeft doorgemaakt en welke activiteiten hij heeft ondernomen is niet bekend, maar over de laatste dag van zijn leven, 6 april 1945, is het een en ander geschreven. Het is heel begrijpelijk dat de berichten over de laatste oorlogsweek niet eenduidig zijn – bronnen verschillen hier en daar van elkaar – maar op grond van een aantal egodocumenten en gesprekken met nabestaanden is het volgende te reconstrueren.

Op 5 april werd Vroomshoop door Canadese troepen vanuit de richting Daarlerveen en Westerhaar bevrijd. De frontlijn werd op dat moment gevormd door het Overijssels kanaal. Zowel de brug in Beerzerveld als bij de Tonnendijk hadden de Duitser weten te vernielen. De brug bij Geerdijk was evenwel onbeschadigd, dankzij de inzet van leden van de Binnenlandse Strijdkrachten (BS).

Evert Vaartjes, verzetsman uit Vroomshoop, vertelde dat een luitenant van het Canadese leger de BS'ers feliciteerde met de bevrijding van hun dorp en vroeg of er nog Duitsers waren die zich ergens schuilhielden. Vaartjes stelde voor om aan de overkant van het kanaal aan de Eerste Polderweg te gaan kijken, omdat hij de situatie daar niet vertrouwde. De dag daarvoor hadden daar nog hevige gevechten plaatsgevonden tussen het verzet en een aantal Duitse militairen. Halverwege de Eerste Polderweg kreeg de luitenant echter een andere opdracht via de boordradio. Ze keerden onverrichter zake terug.

De situatie ten westen van het kanaal was ook de eerste dagen daarna nog onoverzichtelijk. Her en der waren er Duitse militairen, gevlucht voor de Canadezen, die vervolgens weer terugkwamen om verloren gebied te heroveren. Zo kreeg het nabijgelegen Den Ham, waar ook op 6 april de Nederlandse driekleur weer wapperde, nog enige malen te maken met aanvallen van weer terugkerende Duitsers, die de BS'ers telkens weer wisten af te slaan.

Die bewuste 6^e april moet het kanongebulder en geweervuur in wijde omtrek van Geerdijk te horen zijn geweest, ook in Beerze, bij het ouderlijk huis van Nijboer, dat hemelsbreed maar een paar kilometer is verwijderd van brug bij Geerdijk. Een groep Duitse militairen probeerde opnieuw in een poging de geallieerde opmars te vertragen, de brug aldaar op te blazen. De actie mislukte en de Duitser trokken zich terug in de richting van de Eerste Polderweg. Een aantal verzetsstrijders, onder wie Nijboer, werd in allerijl opgeroepen en kreeg de opdracht om de achtervolging in te zetten. Aan de Eerste Polderweg bij de boerderij van Zagers bleken de Duitsers zich te hebben verschanst. De mensen van de verzetsgroep Beerzerveld/ Mariëenberg probeerden de tegenstanders te omsingelen, maar verder dan een halve cirkel kwamen ze echter niet. De overmacht aan Duitse zijde was groot. Er werd over en weer gevuurd in het open polderlandschap, waarbij de Duitsers vanuit dekking achter zogenaamde aardappeldobben, kuilen met een wintervoorraad aardappelen, hun salvo's losten. Slechts een enkeling kon dekking zoeken in het open veld, zo vertelde Geert Muskee, een verzetsman uit Drenthe die in Beerzerveld was ondergedoken. Zelf had hij een plek gevonden achter een boom met wortels die voor een deel boven de grond uitstaken. Dat bood hem de kans om telkens na het vuren weer dekking te zoeken. Gerrit Willem Nijboer, Geert Oosterveen en Hendrik Jan Schipper hadden echter geen enkele bescherming en vormden een makkelijk doelwit. Een aantal uren hielden ze stand. Het moet tijdens het verplaatsen in het open veld zijn gebeurd dat ze alle drie dodelijk

werden getroffen. Dubbink en Sanders, ook deel uitmakend van de verzetsgroep, raakten ernstig gewond. De strijd werd tenslotte beslecht door Canadees vuur. Een Pantservoertuig van de Canadese Manitoba Dragoons, dat van de achterkant de Duitsers bestookte, maakte een einde aan de strijd. Het heeft nog een tijd geduurd voordat de familie het aandurfde de lichamen op te halen. Gerrit Willem werd naar Beerze, naar zijn ouderlijk huis gebracht. Een begrafenis op de begraafplaats in Ommen was niet mogelijk. Ommen was nog niet bevrijd. Familie in Den Ham zorgde ervoor dat Gerrit Willem daar zijn laatste rustplaats vond.

Jan Heijink